

Tisztelt Látogatók!

Hazánkban a 2009. év a Kulturális Turizmus Éve, melynek célja, hogy Magyarország kulturális értékeit, örökségét minél szélesebb körben ismertté tegye. Ennek keretein belül Szekszárd várospolitikai programjában több rendezvényvel is kapcsolódik az idei tematikus évhez.

Kiemelkedő esemény a magyar festészet aranykorában – a XIX. sz. második felében – alkotó két zseniális festőművész tárlatának megrendezése. Ezen időszakban a magyar realista, akadémista, historista festészet nemcsak Európa élvonalához tartozott, hanem vezető szerepet töltött be.

Az első tárlaton, Munkácsy Mihály festőművész kiállításán meghaladtuk a 20.000 fős látogatottságot, mely egyedülálló Tolna megye történetében.

A második kiállítás Székely Bertalan, a magyar historikus festészet tudós festőóriásának tárlata, melyre 2009. április 4. és június 28. között kerül sor a szekszárdi Művészetek Házában. Székely Bertalan művészetének fő célja a nemzeti irányultságú és érzelmű művészet megteremtése volt. Hatalmas, szerteágazó életmű maradt fenn utána, s ennek egy-egy mozzanatát látják a Szekszárdon élő és ide érkező látogatók.

Bízom benne, hogy ez a kiállítás is legalább olyan sikeres lesz, mint az előző, így Szekszárd és térsége művészetszerető közönsége újabb kulturális élményekkel gazdagodik.

HORVÁTH ISTVÁN

Szekszárd MJ Város polgármestere

SZÉKELY BERTALAN

1835–1910

„Székely Bertalan 19. századi festészetünk legjelentősebb alakja, kivételes képességű intellektuális művész, akit kortársai és méltatói gyakran neveznek tudós festőnek, vagy festő tudósnak. Hatalmas életműve több száz festményt és ezernél több grafikát tartalmaz, melyek jelentős része a megvalósult s meg nem valósult falképeihez készült, egyházi és középületek számára. Több évtizedes tanári pályafutása következtében egy igen jelentős, több ezer oldalas művészetelméleti anyag maradt hagyatékában. Életművében a biedermeiertől a nemzeti romantikán és az akadémizmuson át a realizmus és a szecesszió felvillanásáig minden jelentősebb irányzat megtalálható.

Ádamosi Székely Bertalan 1835. május 10-én született Kolozsvárott, székely nemesi családból.

1852–55 között már a bécsi Képzőművészeti Akadémia hallgatója.

1860 novemberében beiratkozik a Müncheni Képzőművészeti Akadémiára, s ebben az évben fejezi be a II. Lajos holttestének megtalálása c. művét.

1862-ben készül el a Mohácsi vész c. képe.

Székely nagy történelmi képeit Münchenben festette, barátai, pártfogói – főként báró Eötvös József – hívására 1862-ben végleg hazatér s Budapesten telepszik le.

1867-ben festi az Egri nők c. képét.

Az 1860-as években a történelmi képek mellett Székelyt más műfajok is foglalkoztatták – grafikák, litográfiák, a nő, az anyai örömök ábrázolása –, az 1870-es években azonban visszatér az általa legfontosabbnak tartott műfajhoz, a történelmi tematikához, akkor készül az V. László és Czillei, majd 1973-ban a Thköly Imre búcsúja apjától c. képe.

1871-ben kinevezik az akkor alakuló Országos Mintarajztanoda és Rajztanárképezde tanárává, majd igazgatójává.

Az 1880-as évek munkásságában ugyancsak széles műfaji változatosságot mutatnak, női arcképek s számos Léda-kompozíció és variánsai, és ekkor kapcsolódik be a hazai falképfestészet programjába. Ezekből néhány megbízása meg is valósul – Operaház, Pécsi Dóm kápolnája, Mátyás-templom –, azonban rengeteg vázlata, megbízása csak terv maradt.

1910. augusztus 22-én halt meg, kívánságára Szadán temették el.”

DR. BAKÓ ZSUZSANNA

A FESTŐ ÉLETRAJZA

- 1835** Székely Bertalan május 10-én született Kolozsvárott, székely nemesi családból.
- 1846–1848** A kolozsvári református gimnázium tanulója. A délutáni rajziskolában Simó Ferenc festő tanítja rajzolni.
- 1850** Szülei kívánságára beiratkozik a bécsi Polytechnikumba, hogy mérnöknek tanuljon. Közben nevelőként dolgozik Janka Lajos udvari ágensnél.
- 1851** Otthagyja a Polytechnikumot, és április 29-én átiratkozik a bécsi Képzőművészeti Akadémiára. Georg Ferdinánd Waldmüller mesteriskoláját anyagi okok miatt nem látogatta, a kutatások szerint azonban jól ismerte őt, s művészi alkotóperiódusának korai korszakában hatott is rá.
- 1852** Betegség (tifusz) miatt megszakítja tanulmányait, és hazatér Erdélybe.
- 1853–1854** Ismét visszatér Bécsbe és folytatja tanulmányait az Akadémián, közben múzeumokban és az Albertinában a régi mesterek műveit másolja.
- 1855** Családjának megromlott anyagi helyzete miatt ismét el kell hagynia Bécsset és hazatér. Még az évben Nagyenyedre utazik, ahol ismét súlyosan megbetegszik tifuszban. Gyógyulása egy teljes évet vesz igénybe.
- 1856** Felépülése után Brassóba utazik anyai nagybátyjához, és rajzórak adásából él. Ekkor Festi meg egy gyógyszertár számára Aszklepiosz és a párkák című cégképét.
- 1857** Nagyszébenben tartózkodik, és harmadszor is megkapja a tifuszt. Megismerkedik Berres J. Perez ulánus őrnaggyal, amatőr festővel, aki Schulpe Ágost őrnagy figyelmébe ajánlja őt. Az ő közvetítésével kapja meg első jelentősebb munkáit.
- 1858** Július végén Schulpe Ágost közvetítésével jut el Marschendorfba, az Aichelburg grófok csehországi birtokába. itt ismerkedik meg későbbi feleségével.
- 1859** Drezdába, majd augusztusban Münchenbe utazik, felkeresi Wagner Sándort, és ajánlást kér tőle Karl Pilotyhoz. Az akadémiai helyre várnia kell, így két német tanuló társával műtermet bérel.
- 1860** Marschendorfban megnősül, felesége Kudrna Jeanette, a birtok intézőjének leánya. November 13-án beiratkozik Münchenben az akadémiára, ahol Karl Piloty tanítványa lesz. Befejezi II. Lajos holttestének megtalálása című képét, és megfesti önarcképét.
- 1861** Január 7-től március 12-ig Marschendorfban tartózkodik, ahol február 28-án megszületik Árpád fia.
- 1862** Münchenben megfesti és kiállítja Greguss János festőtársa arcképét. Tanulmányai kiegészítéseként Berlinbe utazik, majd augusztusban hazatér. Eötvös József, Rosty Pál és Heckenast Gusztáv látja el megrendelésekkel.
- 1863** A tehetséges művészek támogatására szánt összegből 1000 forint segélyben részesítik. Júliusban a magyar Képzőművészeti Társulat választmányi tagja lesz. Októberben az államtól kapott segélyből Münchenbe utazik.
- 1863–1864** Piloty vezetésével elkészíti a VII. Károly búcsúja című falképének karantóját a Bajor Nemzeti Múzeum számára, majd kivitelezi.
- 1864** Külföldi utat tesz a Párizs–Brüsszel–Hága–Haarlem–Amsterdam–Kassel–Pomersfeld–Nürnberg–München útvonalon. Júliusban visszatér Pestre, megszületik Ágoston (Ákos) nevű fia. Megtanul angolul.
- 1867** Ferenc József magyar királlyá koronázása alkalmából akvarellsorozatot készít az eseményekről. Ferenc József Lovagkeresztes vitézi rendet kap. A képzőművészeti Társulat egyik felügyeleti bizottságának tagjává választják.
- 1868** A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 600 forintos ösztöndíjával Olaszországba utazik.
- 1869** megszületik Armin fia Pesten. Kolozsvárott 73 éves korában meghal édesapja, Székely Dániel.
- 1870–1871** Rendszeresen jár Szadára, ahol barátait fogadja. Megnyílik az Országos Mintarajztanoda és Rajztanárképezde. Székelyt az alakrajz és festés tanárává nevezik ki.
- 1874** Münchenből hazatérve Wagner Sándorral Debrecenben tartózkodik, alföldi vázlatokat készítenek.
- 1875** Az új Múcsarnok építése alkalmából tartott sorsolásra Székely 1200 forint értékű festményt ajándékoz.
- 1876** megszületik negyedik gyermeke, Jenny.
- 1877** Megírja „A figurális rajz és festés elvei” című munkáját. A Mintarajztanoda épületének díszítésére néhány művészportrét készít. külföldi körutat tesz, a Párizs–London–Amsterdam útvonalon.

- 1881 Megírja a „Festészeti bonctan” című munkáját.
 1882–1883 Miniszteriumi segéllyel Münchenbe utazik. A Zrínyi kirohanása című képének vázlatára Ipolyi-díjat kap.
 1894–1902 A rajztanári vizsgálóbizottság alelnöke.
 1895 Olaszországa utazik tanulmányútra.
 1902–1903 A Mintarajztanoda helyettes igazgatója.
 1903 A Mintarajztanoda igazgatója.
 1905 A II. Mesteriskola igazgatója.
 1910 Augusztus 22-én meghal Mátyásföldön. Augusztus 24-én temetik el Szadán, a református temetőben.

A tárlathoz kapcsolódó programok a Művészetek Háza szervezésében:

Szabadegyetem

2009. május 7., csütörtök 17. órákor

Székely Bertalan kortársai

Előadó: dr. Boross Judit művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa

2009. május 14., csütörtök 17. órákor

Székely Bertalan életműve festményeinek tükrében

Előadó: dr. Bakó Zsuzsanna művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főosztályvezetője.

2009. május 21., csütörtök 17. órákor

Székely Bertalan falképfestészete

Előadó: Dománszky Gabriella

Az előadás-sorozatra bérlet váltható, ára 2000 Ft, mellyel a Székely Bertalan-kiállítás ingyenes tárlatvezetéssel egyszer megtekinthető. Jegyár: 600 Ft

Gyermekfoglalkoztatás:

Óriás puzzle:

a kiállítás időtartama alatt a puzzle-t leggyorsabban kirakó iskolás csoport a Gemenc Zrt. jóvoltából egy kirándulást nyerhet a Gemenci Kisvasúttal.

Székely Bertalan társasjáték:

A kiállítást értelmező és kreatív feladatokat is magában foglaló foglalkozásokat ajánlunk általános iskolás gyerekeknek előzetes bejelentkezés alapján. A foglalkozás díjtalan.

SzemFüEs(t):

Egy pohár jó szekszárdi vörösborral kezében gyönyörködjön Székely Bertalan csodálatos alkotásaiban és halgassa Liszt magával ragadó zongoramuzsikáját, valamint Arany János: Ágnes asszony című lélektani balladáját.

Aki nem csendben a képek előtt végigsétálva, hanem baráti társasággal, beszélgetve szeretné megtekinteni a tárlatot, 2009. április 24-én, május 29-én, valamint június 26-án pénteken az éjszakába nyúló programokon meglehet.

Zongorán közreműködik: LÁNYI PÉTER • Vers: CSÖTÖNYI LÁSZLÓ

Tárlatvezetés díja: 400 Ft/fő

2009. június 20-án, szombaton 20 órától 23 óráig ingyenes tárlatvezetésekkel kapcsolódunk a Múzeumok Éjszakája programsorozathoz.

Előre bejelentkezett csoportok részére (minimum 10 fő, maximum 30 fő) tárlatvezetést biztosítunk, melynek költsége 200 Ft/fő.

Tárlatvezetések időpontjai: 10.00, 11.30, 14.00 és 16.00 óra

A programok költségei a belépődíjon felül értendők.

Kérjük a kiállítás csoportos látogatására, valamint a meghirdetett programokra előzetesen jelentkezni szíveskedjenek a 74/511-247-es vagy a 30/581-77-60-as telefonszámon. Információ: www.babitsmuvhaz.hu, • www.szekszard.hu

Belépődíj: felnőtt: 1600 Ft • nyugdíjas: 800 Ft • diák: 600 Ft

Helyszín: Művészetek Háza • 7100 Szekszárd, Szent István tér 28. Tel: 74/511-247
 Nyitva tartás: hétfő kivételével naponta: 9–19 óráig, szombaton 9–13 óráig.

Rendezte és a látványtervet készítette: DR. BAKÓ ZSUSZANNA művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főosztályvezetője

A tárlat szervezői: BAKY PÉTER a Babits Mihály Művelődési Ház és Művészetek Háza igazgatóhelyettese, GONDA MÁRIA művelődésszervező

Fő támogató:

Kiemelt támogatók:

Támogatók:

Médiatámogatók:

Alisca Rádió • Rádió Antritt
 Szekszárdi Vasárnap • Tolnai Népszás • Tolnatáj Televízió

A kiállítás létrejöttét műtárgykölcsönzéssel támogatta:
 Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Terv: Schubert Grafikai Stúdió • Nyomtatás: Páskum Nyomda, Szekszárd

A 25 ÉVES MŰVÉSZETEK HÁZA ÉS
 A SZEKSZÁRDI TURISZTIKAI KFT. RENDEZÉSÉBEN,

SZÉKELY BERTALAN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

2009. ÁPRILIS 4.–2009. JÚNIUS 28.

SZEKSZÁRD,
 MŰVÉSZETEK HÁZA